

Šis dokuments ir izveidots vienīgi dokumentācijas nolūkos, un iestādes neuzņemas nekādu atbildību par tā saturu

► **B**

PADOMES DIREKTĪVA 2009/71/EURATOM

(2009. gada 25. jūnijs),

ar ko izveido Kopienas kodoliekārtu kodoldrošības pamatstruktūru

(OV L 172, 2.7.2009., 18. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

	Nr.	Lappuse	Datums
► M1 Padomes Direktīva 2014/87/Euratom (2014. gada 8. jūlijs)	L 219	42	25.7.2014.

PADOMES DIREKTĪVA 2009/71/EURATOM

(2009. gada 25. jūnijs),

ar ko izveido Kopienas kodoliekārtu kodoldrošības pamatstruktūru

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 31. un 32. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu, kas sagatavots, iepriekš saņemot atzinumu no personu grupas, ko Zinātnes un tehnikas komiteja iecēlusi no dalībvalstu ekspertu visus, un pēc apspriešanās ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Līguma 2. panta b) punkts paredz ieviest vienotus drošības standartus darba ņēmēju un visas sabiedrības veselības aizsardzībai.
- (2) Līguma 30. pantā paredzēts Kopienā noteikt pamatstandartus darba ņēmēju un sabiedrības veselības aizsardzībai pret draudiem, ko rada jonizējošais starojums.
- (3) Ar Padomes Direktīvu 96/29/Euratom (1996. gada 13. maijs), kas nosaka drošības pamatstandartus darba ņēmēju un iedzīvotāju veselības aizsardzībai pret jonizējošā starojuma radītajām briesmām ⁽³⁾, ir noteikti drošības pamatstandarti. Minētā direktīva ir papildināta ar konkrētākiem tiesību aktiem.
- (4) Kā to savā judikatūrā ⁽⁴⁾ atzinusi Eiropas Kopienas Tiesa (turpmāk "Tiesa"), Kopienai ir ar dalībvalstīm dalīta kompetence jomās, ko aptver Konvencija par kodoldrošību ⁽⁵⁾.
- (5) Kā Tiesa atzinusi savā judikatūrā, Līguma 3. nodaļas noteikumi attiecībā uz veselību un drošību veido saskaņotu kopumu, ar ko Komisijai ir paredzētas ievērojamas pilnvaras, lai aizsargātu sabiedrību un vidi pret kodolpiesārņojuma apdraudējumu.
- (6) Kā Tiesa atzinusi savā judikatūrā, Līguma 2. panta b) punktā Kopienai noteiktie uzdevumi pieņemot vienotus drošības standartus, lai aizsargātu sabiedrības un darba ņēmēju veselību, nenozīmē, ka, ja šādi standarti ir noteikti, dalībvalsts nedrīkstētu paredzēt vēl stingrākus aizsardzības pasākumus.

⁽¹⁾ 2009. gada 10. jūnija Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 22. aprīļa Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽³⁾ OV L 159, 29.6.1996., 1. lpp.

⁽⁴⁾ C-187/87 (1988, ECR, 5013. lpp.), C-376/90 (1992, ECR, I-6153. lpp.) un C-29/99 (2002, ECR, I-11221. lpp.).

⁽⁵⁾ OV L 318, 11.12.1999., 21. lpp.

▼B

- (7) Padomes Lēmumā 87/600/Euratom (1987. gada 14. decembris) par Kopienas noteikumiem par operatīvu informācijas apmaiņu radiācijas avāriju gadījumos ⁽¹⁾ noteikta pamatstruktūra ziņošanai un informācijas sniegšanai, kas dalībvalstīm jāizmanto, lai radiācijas avāriju gadījumā aizsargātu sabiedrību. Padomes Direktīvā 89/618/Euratom (1989. gada 27. novembris) par plašas sabiedrības informēšanu par veicamajiem veselības aizsardzības pasākumiem un par rīcību radiācijas avārijas gadījumā ⁽²⁾ dalībvalstīm noteikts pienākums informēt sabiedrību radiācijas avārijas gadījumā.
- (8) Dalībvalstu atbildība par kodoliekārtu kodoldrošību valsts līmenī ir pamatprincips, saskaņā ar kuru starptautiskā līmenī ir izstrādāta kodoldrošības reglamentācija, kas noteikta Konvencijā par kodoldrošību. Ar šo direktīvu būtu jāsekmē minētais valsts līmeņa atbildības princips, kā arī licences turētāja galvenās atbildības par kodoliekārtas kodoldrošību princips valsts kompetentās regulatīvās iestādes uzraudzībā, kā arī jāpastiprina kompetento regulatīvo iestāžu nozīme un neatkarība.
- (9) Katra dalībvalsts var pieņemt lēmumus par saviem enerģijas avotiem saskaņā ar attiecīgu valsts politiku.
- (10) Izstrādājot atbilstīgu valsts sistēmu saistībā ar šo direktīvu, tiks ņemti vērā valsts apstākļi.
- (11) Dalībvalstis jau ir īstenojušas pasākumus, kas tām ļauj Kopienā sasniegt augstu kodoldrošības līmeni.
- (12) Lai gan ar šo direktīvu pievēršas galvenokārt kodoliekārtu kodoldrošībai, ne mazāk svarīgi ir nodrošināt izlietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošu apsaimniekošanu, tostarp glabātavās un noglabāšanas iekārtās.
- (13) Vajadzības gadījumā dalībvalstīm būtu jāizvērtē Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (SAEA) noteiktie attiecīgie pamatprincipi ⁽³⁾, kuriem būtu jāveido pamats praksei, uz ko dalībvalstis varētu atsaukties, īstenojot šo direktīvu.
- (14) Ir noderīgi ņemt vērā to, ka tādu dalībvalstu drošības iestādes, kuru teritorijā atrodas kodolelektrostacijas, Rietumeiropas Kodolregulatoru asociācijas (*WENRA*) kontekstā ir sadarbojušās un ir kodolreaktoriem definējušas daudzus drošības atsaucēs robežlīmeņus.

⁽¹⁾ OV L 371, 30.12.1987., 76. lpp.

⁽²⁾ OV L 357, 7.12.1989., 31. lpp.

⁽³⁾ SAEA drošības pamatprincipi: Drošības pamatprincipi, SAEA drošuma standartu sērija Nr. SF-1 (2006).

▼B

- (15) Pēc Padomes aicinājuma izveidot augsta līmeņa grupu ES līmenī, kā minēts 2007. gada 8. maija Secinājumos par kodoldrošību un izlietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošu apsaimniekošanu, ar Komisijas Lēmumu 2007/530/Euratom (2007. gada 17. jūlijs) par Eiropas augstākā līmeņa grupas izveidošanu kodoldrošības un kodolatkritumu apsaimniekošanas jautājumos ⁽¹⁾ tika izveidota Eiropas Kodoldrošības jomas regulatoru grupa (*ENSREG*), lai dotu ieguldījumu Kopienas mērķu sasniegšanā kodoldrošības jomā.
- (16) Ir lietderīgi izveidot vienotu struktūru ziņojumiem, ko dalībvalstis sūta Komisijai par šīs direktīvas īstenošanu. Zinot *ENSREG* locekļu plašo pieredzi, tā šajā jomā varētu sniegt vērtīgu ieguldījumu, tādējādi veicinot valstu regulatīvo iestāžu apspriešanos un sadarbību.
- (17) *ENSREG* 5. sanāksmē 2008. gada 15. oktobrī tika pieņemti desmit principi, kas ir jāizmanto, izstrādājot kodoldrošības direktīvas projektu, kā norādīts 2008. gada 20. novembra protokolā.
- (18) Kodoltehnoloģijas attīstība, darbības laikā gūtā pieredze, pētījumi drošības jomā un tiesiskā regulējuma uzlabojumi varētu sekmēt turpmāku drošības paaugstināšanu. Ievērojot pienākumu uzturēt un uzlabot drošību, dalībvalstīm minētie faktori būtu jāņem vērā, ja tās paplašina kodolenerģijas programmas vai pirmo reizi nolemj izmantot kodolenerģiju.
- (19) Spēcīgas drošības kultūras izveide kodoliekārtā ir viens no drošības pārvaldības pamatprincipiem, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu iekārtas drošu darbību.
- (20) Ekspertīzes un prasmju kodoldrošības jomā uzturēšanas un turpmākas attīstīšanas pamatā vajadzētu būt, *inter alia*, mācībai no iepriekšējās darbības pieredzes, kā arī vajadzības gadījumā tajā būtu jāņem vērā jaunākais metodoloģijā un zinātnē.
- (21) Agrāk pašnovērtējumu veica dalībvalstīs ciešā saistībā ar starptautiskiem salīdzinošiem novērtējumiem SAEA vadībā Integrētās reglamentācijas pārbaudes vienības vai Starptautiskā Reglamentācijas pārbaudes dienesta misijās. Dalībvalstis brīvprātīgi veica tādus pašnovērtējumus un ielūdza misijas, pamatojoties uz atvērtības un pārskatāmības principiem. Pašnovērtējumiem un tos

⁽¹⁾ OV L 195, 27.7.2007., 44. lpp.

▼B

pavadošiem salīdzinošiem normatīvās un organizatoriskās infrastruktūras novērtējumiem vajadzētu būt vēršiem uz dalībvalstu regulējuma stiprināšanu un uzlabošanu, vienlaikus atzīstot dalībvalstu kompetenci to teritorijā izvietoto kodoliekārtu kodoldrošības nodrošināšanā. Pašnovērtējumi un tiem sekojošie starptautiskie salīdzinošie novērtējumi nav nedz pārbaude, nedz revīzija, bet gan savstarpējs mācību mehānisms, kurš nenoliedz dažādas pieejas kompetentās regulatīvās iestādes uzbūvei un darbam, vienlaikus ņemot vērā dalībvalsts regulatīvos, tehniskos un politikas jautājumus, kas dod ieguldījumu spēcīga kodoldrošības režīma nodrošināšanā. Starptautiskie salīdzinošie novērtējumi būtu jāuztver kā iespēja apmainīties ar profesionālu pieredzi un dalīties gūtajā pieredzē un labā praksē atklātā un uz sadarbību vērsta gaisotnē, uzklusot kolēģu padomus, nevis norādījumus un spriedumus. Atzīstot vajadzību pēc elastības un piemērotību attiecībā uz dalībvalstīs esošām atšķirīgām sistēmām, dalībvalstij vajadzētu būt tiesībām brīvi noteikt tos savas sistēmas segmentus, par kuriem lūgt veikt īpašo izvērtējumu, ar mērķi pastāvīgi paaugstināt kodoldrošību.

- (22) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽¹⁾ dalībvalstīm ir ieteikts gan savām vajadzībām, gan Kopienas interesēs izstrādāt tabulas, kur pēc iespējas precīzāk atspoguļota atbilstību starp šo direktīvu un tās transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. NODAĻA

▼M1**MĒRĶI, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS****▼B***1. pants***Mērķi**

Šīs direktīvas mērķi ir:

- a) izveidot Kopienas sistēmu, lai uzturētu un sekmētu kodoldrošības un tās regulējuma pastāvīgu uzlabošanu;
- b) panākt, ka dalībvalstis paredz piemērotus valsts pasākumus nolūkā nodrošināt augstu kodoldrošības līmeni, tādējādi aizsargājot darba ņēmējus un sabiedrību no kodoliekārtu jonizējošā starojuma kaitīgās iedarbības apdraudējuma.

⁽¹⁾ OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

▼B*2. pants***Darbības joma****▼M1**

1. Šo direktīvu piemēro jebkurai civilajai kodoliekārtai, kam jāizsniedz licence.

▼B

2. Šī direktīva neliedz dalībvalstīm veikt stingrākus pasākumus šīs direktīvas darbības jomā atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem.

▼M1

3. Šī direktīva papildina Līguma 30. pantā minētos pamatstandartus attiecībā uz kodoliekārtu kodoldrošību, un tā neskar spēkā esošus Kopienas tiesību aktus par darbinieku un iedzīvotāju veselības aizsardzību pret jonizējošā starojuma radīto apdraudējumu, jo īpaši Direktīvu 2013/59/Euratom ⁽¹⁾.

▼B*3. pants***Definīcijas**

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) “kodoliekārta” ir:

▼M1

a) kodolektrostacija, bagātināšanas iekārta, kodoldegvielas ražošanas iekārta, pārstrādes iekārta, pētnieciskā reaktora iekārta, izlietotās kodoldegvielas glabātava; un

▼B

b) radioaktīvu atkritumu glabātava, kas atrodas tajā pašā teritorijā un ir tieši saistīta ar a) apakšpunktā uzskaitītajām kodoliekārtām;

2) “kodoldrošība” ir piemērotu darbības apstākļu panākšana, avāriju novēršana un avāriju seku mazināšana, tādējādi aizsargājot darba ņēmējus un sabiedrību no kodoliekārtu jonizējošā starojuma kaitīgās iedarbības apdraudējuma;

3) “kompetenta regulatīvā iestāde” ir dalībvalstī noteikta iestāde vai iestāžu struktūra kodoliekārtu kodoldrošības tiesiskā regulējuma jomā, kā minēts 5. pantā;

4) “licence” ir juridisks dokuments, kas izsniegts dalībvalsts jurisdikcijā un ar ko nosaka atbildību par kodoliekārtas atrašanās vietas izvēli, projektēšanu, būvniecību, nodošanu ekspluatācijā, darbību vai ekspluatācijas izbeigšanu;

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 2013/59/Euratom (2013. gada 5. decembris), ar ko nosaka drošības pamatstandartus aizsardzībai pret jonizējošā starojuma radītajiem draudiem un atceļ Direktīvu 89/618/Euratom, Direktīvu 90/641/Euratom, Direktīvu 96/29/Euratom, Direktīvu 97/43/Euratom un Direktīvu 2003/122/Euratom (OV L 13, 17.1.2014., 1. lpp.).

▼ B

- 5) “licences turētājs” ir juridiska vai fiziska persona, kurai ir visaptveroša atbildība par licencē minēto kodoliekārtu;

▼ M1

- 6) “avārija” ir jebkāds netīšs atgadījums, kura sekas vai iespējamās sekas ir nozīmīgas no pretradiācijas aizsardzības vai kodoldrošības viedokļa;
- 7) “incidents” ir jebkāds netīšs atgadījums, kura sekas vai iespējamās sekas nav maznozīmīgas no pretradiācijas aizsardzības vai kodoldrošības viedokļa;
- 8) “anomālas darbības” ir darbības process, kas ir novirze no parastās darbības un par ko ir paredzēts, ka tas notiks vismaz reizi iekārtas ekspluatācijas laikā, bet kas no atbilstīgu projektēšanas noteikumu viedokļa nerada nekādu nopietnu kaitējumu elementiem, kuri ir svarīgi attiecībā uz drošību vai izraisa avārijas apstākļus;
- 9) “projekta bāze” ir tādu apstākļu un notikumu diapazons, kuri nepārprotami ņemti vērā kodoliekārtas projektēšanā, tostarp uzlabošanās, saskaņā ar noteiktiem kritērijiem tā, ka iekārta spēj tos izturēt, nepārsniedzot drošības sistēmu plānotās ekspluatācijas pieļaujamās robežas;
- 10) “projektēta avārija” ir avārijas stāvokļi, kuri ņemti vērā, projektējot kodoliekārtu saskaņā ar noteiktiem projektēšanas kritērijiem, un kuros degvielas bojājumi attiecīgā gadījumā un radioaktīvo materiālu noplūde nepārsniedz pieļaujamās robežas;
- 11) “smagi apstākļi” ir apstākļi, kas ir daudz smagāki par apstākļiem, kuri saistīti ar projektā paredzētām avārijām; šādus apstākļus var izraisīt vairākas kļūmes, piemēram, visu drošības sistēmas funkciju pilnīga atteice vai praktiski neiespējams notikums.

▼ B

2. NODAĻA

PIENĀKUMI

▼ M1

1. IEDAĻA

*Vispārēji pienākumi***▼ B**

4. pants

Normatīvā un organizatoriskā sistēma**▼ M1**

1. Dalībvalstis attiecībā uz kodoliekārtu kodoldrošību izveido un uztur valsts normatīvo un organizatorisko sistēmu (“valsts sistēma”). Valsts sistēmā jo īpaši paredz:

- a) pienākumu sadali un koordināciju starp attiecīgām valsts struktūrām;

▼ M1

- b) valsts kodoldrošības prasības, kas aptver visus kodoliekārtu dzīves cikla posmus;
- c) licencēšanas sistēmu un licenci nesaņēmušu kodoliekārtu darbības aizliegšanu;
- d) sistēmu kodoldrošības regulatīvai kontrolei, ko veic kompetentā regulatīvā iestāde;
- e) efektīvas un samērīgas izpildes darbības, tostarp attiecīgā gadījumā koriģējošu darbību vai kodoliekārtas darbības apturēšanu un licences grozīšanu vai atcelšanu.

To, kā pieņemt un ar kādiem instrumentiem piemērot b) apakšpunktā minētās valsts kodoldrošības prasības, ir dalībvalstu kompetencē.

▼ B

2. Dalībvalstis nodrošina valsts sistēmas uzturēšanu un, vajadzības gadījumā, uzlabošanu, ņemot vērā darbības pieredzi, darbībā esošo kodoliekārtu drošības analīzēs gūtās atziņas, tehnoloģijas attīstību un drošības pētījumu rezultātus, ja tie ir pieejami un vajadzīgi.

*5. pants***Kompetenta regulatīvā iestāde**

1. Dalībvalstis izveido un uztur kompetentu regulatīvo iestādi kodoliekārtu kodoldrošības jomā.

▼ M1

2. Dalībvalstis nodrošina kompetentās regulatīvās iestādes faktisku neatkarību no nevēlamas ietekmes tās regulatīvo lēmumu pieņemšanā. Šajā nolūkā dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā būtu noteikts, ka:

- a) kompetentā regulatīvā iestāde ir funkcionāli nodalīta no visām citām struktūrām vai organizācijām, kas saistītas ar kodolenerģijas izmantošanas veicināšanu vai izmantošanu, un, īstenojot savus regulatīvos pienākumus, tā neprasa un nesaņem norādes no nevienas šādas struktūras vai organizācijas;
- b) kompetentā regulatīvā iestāde pieņem regulatīvus lēmumus, pamatojoties uz stingrām un pārredzamām ar kodoldrošību saistītām prasībām;
- c) kompetentajai regulatīvajai iestādei ir pašai savi pienācīgi budžeta piešķirumi, lai īstenotu savus regulatīvos pienākumus, kas definēti valsts sistēmā, un tā ir atbildīga par piešķirtā budžeta izpildi;
- d) kompetentā regulatīvā iestāde nodarbina atbilstīgu skaitu darbinieku, kuriem ir kvalifikācija, pieredze un zinātība, kas vajadzīga to pienākumu izpildei. Tā var izmantot ārējus zinātniskus un tehniskus resursus un papildu zinātību, lai sekmētu savu regulatīvo funkciju izpildi;
- e) kompetentā regulatīvā iestāde nosaka procedūras jebkādu interešu konfliktu nepieļaušanai un atrisināšanai;

▼ **M1**

f) kompetentā regulatīvā iestāde sniedz ar kodoldrošību saistītu informāciju, neprasot atļauju nevienai citai struktūrai vai organizācijai, ar noteikumu, ka tas neapdraud citas svarīgākas intereses, piemēram, drošību, kā noteikts attiecīgos tiesību aktos vai starptautiskajos instrumentos.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajai regulatīvajai iestādei tiek piešķirtas juridiskās pilnvaras, kas tai vajadzīgas, lai īstenotu pienākumus saistībā ar 4. panta 1. punktā aprakstīto valsts sistēmu. Šajā nolūkā dalībvalstis nodrošina, ka valsts sistēmā ir paredzētas kompetentās regulatīvās iestādes, kurām uzticēti šādi galvenie regulatīvie uzdevumi:

- a) ierosināt, izstrādāt vai palīdzēt izstrādāt valsts kodoldrošības prasības;
- b) pieprasīt licences turētājam ievērot valsts kodoldrošības prasības un pieprasīt pierādīt šo prasību un attiecīgās licences nosacījumu ievērošanu;
- c) pārbaudīt šādu ievērošanu, izmantojot regulatīvus novērtējumus un inspekcijas;
- d) ierosināt vai īstenot efektīvas un samērīgas izpildes nodrošināšanas darbības.

6. pants

Licences turētāji

Dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā būtu noteikts, ka:

- a) galvenā atbildība par kodoliekārtas kodoldrošību ir licences turētājam. Minēto atbildību nevar deleģēt, un tā ietver atbildību par līgumslēdzēju un apakšuzņēmēju darbībām, kuras var ietekmēt kodoliekārtas kodoldrošību;
- b) iesniedzot pieteikumu licences saņemšanai, pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz kodoldrošības pierādījums. Šādu pierādījumu apjoms un detalizācijas līmenis ir proporcionāls attiecīgās kodoliekārtas un tās atrašanās vietas apdraudējuma potenciālajam apmēram un būtībai;
- c) licences turētājiem ir pienākums regulāri novērtēt, pārbaudīt un, ciktāl tas ir praktiski iespējams, pastāvīgi uzlabot kodoliekārtu kodoldrošību, un darīt to sistemātiski un pārbaudāmā veidā. Tas ietver pārbaudi, vai ir ieviesti pasākumi avāriju nepieļaušanai un avāriju seku mazināšanai, tostarp padziļinātas aizsardzības noteikumu piemērošanas pārbaudi;
- d) licences turētāji izveido un īsteno pārvaldības sistēmas, kurās par prioritāti noteikta kodoldrošība;
- e) licences turētāji nodrošina piemērotas procedūras un pasākumus ārkārtas situācijām kodoliekārtās, tostarp smagas avārijas pārvaldības pamatnostādnes vai līdzvērtīgus pasākumus, lai efektīvi reaģētu uz avārijām nolūkā novērst vai samazināt tās sekas. Minētās procedūras jo īpaši:
 - i) ir saderīgas ar citām darbības procedūrām un periodiski tiek īstenotas, lai pārbaudītu to praktisko piemērojamību;

▼ **M1**

- ii) novērš avārijas un smagas avārijas, kas varētu notikt visos darbības veidos, un tās, kuras vienlaicīgi aptver vai ietekmē vairākas vienības;
 - iii) paredz kārtību ārējas palīdzības saņemšanai;
 - iv) tiek periodiski pārskatītas un regulāri atjauninātas, ņemot vērā mācībās gūto pieredzi un avārijās gūtās atziņas;
- f) licences turētājiem jāparedz un jāuztur finanšu resursi un cilvēkresursi ar atbilstīgu kvalifikāciju un kompetenci, lai tie spētu pildīt savus pienākumus attiecībā uz kodoliekārtas kodoldrošību. Licences turētāji arī nodrošina, ka līgumslēdzējiem un apakšuzņēmējiem, kuri ir to atbildībā un kuru darbības var ietekmēt kodoliekārtas kodoldrošību, ir vajadzīgie cilvēkresursi ar atbilstīgu kvalifikāciju un kompetenci, lai spētu pildīt savus pienākumus.

*7. pants***Zinātība un prasmes kodoldrošības jomā**

Lai iegūtu, uzturētu un attīstītu mūsdienīgu un savstarpēji atzītu zinātību un prasmes kodoldrošības jomā un saistībā ar gatavību ārkārtas situācijām kodoliekārtā, dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā tiktu paredzēts, ka visām pusēm ir pienākums nodrošināt izglītību un apmācību saviem darbiniekiem, kuru darba pienākumi ir saistīti ar kodoliekārtu kodoldrošības jautājumiem.

*8. pants***Pārredzamība**

1. Dalībvalstis nodrošina, lai darbiniekiem un sabiedrībai tiktu sniegta vajadzīgā informācija par kodoliekārtu kodoldrošību un tās regulējumu, īpaši ņemot vērā vietējās iestādes, iedzīvotājus un ieinteresētās personas, kas dzīvo kodoliekārtas tuvumā. Saskaņā ar minēto pienākumu nodrošina, ka kompetentā regulatīvā iestāde un licences turētāji atbilstīgi savas atbildības jomām un saskaņā ar savu saziņas politiku sniedz:

- a) informāciju darbiniekiem un sabiedrībai par normāliem kodoliekārtu darbības apstākļiem; un
- b) incidentu un avāriju gadījumā tūlītēju informāciju darbiniekiem un sabiedrībai, un kompetentajām regulatīvajām iestādēm citās dalībvalstīs, kas atrodas kodoliekārtas tuvumā.

2. Informāciju sabiedrībai dara pieejamu saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem – ar noteikumu, ka tas neapdraud citas svarīgākas intereses, piemēram, drošību, kuras noteiktas attiecīgos tiesību aktos vai starptautiskajos instrumentos.

▼ **M1**

3. Neskarot 5. panta 2. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā regulatīvā iestāde attiecīgā gadījumā iesaistās sadarbības pasākumos par kodoliekārtu kodoldrošību ar kompetentajām regulatīvajām iestādēm citās dalībvalstīs, kas atrodas kodoliekārtas tuvumā, tostarp apmainoties ar informāciju un/vai daloties tajā.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai tiek sniegtas atbilstīgas iespējas efektīvi piedalīties lēmumu pieņemšanā attiecībā uz kodoliekārtu licencēšanu saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem un starptautiskajiem instrumentiem.

2. IEDAĻA

Īpaši pienākumi

8.a pants

Kodoliekārtu kodoldrošības mērķis

1. Dalībvalstis nodrošina, lai valsts kodoldrošības sistēmā būtu noteikts, ka kodoliekārtas projektē, izvietoj, būvē, nodod ekspluatācijā, ekspluatē un izbeidz to ekspluatāciju ar mērķi nepieļaut avārijas un gadījumā, ja notiktu avārija, mazināt tās sekas un novērst:

- a) agrīnas radioaktīvas noplūdes, kuru dēļ būtu vajadzīgi ārkārtas pasākumi ārpus kodoliekārtām, bet to īstenošanai nebūtu pietiekami daudz laika;
- b) lielas radioaktīvas noplūdes, kuru dēļ būtu vajadzīgi aizsargpasākumi, kurus nevarētu ierobežot telpā vai laikā.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā būtu noteikts, ka 1. punktā norādītais mērķis:

- a) attiecas uz kodoliekārtām, kuru būvniecībai pēc 2014. gada 14. augusta pirmo reizi tiek piešķirta licence;
- b) tiek izmantots par atsauci praktiski īstenojamu drošības uzlabojumu savlaicīgai ieviešanai esošās kodoliekārtās, tostarp saistībā ar 8.c panta b) punktā paredzētajām periodiskajām drošības pārbaudēm.

8.b pants

Kodoliekārtu kodoldrošības mērķa īstenošana

1. Lai sasniegtu 8.a pantā noteikto kodoldrošības mērķi, dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā būtu noteikts, ka gadījumos, uz kuriem attiecas padziļināta aizsardzība, to piemēro, lai nodrošinātu, ka:

- a) tiek pēc iespējas samazināta ārkārtēju ārēju dabas un netīšu cilvēka izraisītu apdraudējumu ietekme;

▼ M1

- b) netiek pieļauta anomāla darbība un kļūmes;
- c) tiek kontrolēta anomāla darbība un tiek konstatētas kļūmes;
- d) tiek kontrolētas projektētās avārijas;
- e) tiek kontrolēti smagi apstākļi, tostarp novērsta avāriju eskalācija un mazinātas smagu avāriju sekas;
- f) pastāv 8.d panta 1. punktā paredzētās organizatoriskās struktūras.

2. Lai izpildītu 8.a pantā noteikto kodoldrošības mērķi, dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā būtu noteikts, ka kompetentā regulatīvā iestāde un licences turētājs veic pasākumus, ar ko veicina un uzlabo efektīvu kodoldrošības kultūru. Minētie pasākumi jo īpaši ietver:

- a) pārvaldības sistēmas, kurās kodoldrošībai paredzēta pienācīga prioritāte un kuras visos personāla un vadības līmeņos veicina spēju kritiski vērtēt attiecīgo drošības principu un prakses efektīvu īstenošanu un laikus ziņot par drošības pasākumiem, kā paredzēts 6. panta d) punktā;
- b) kārtību, kādā licences turētājs reģistrē, novērtē un dokumentē no iekšējās un ārējās drošības viedokļa nozīmīgu ekspluatācijas pieredzi;
- c) licences turētāja pienākumu ziņot kompetentajai regulatīvajai iestādei par notikumiem, kas var ietekmēt kodoldrošību; un
- d) izglītības un apmācības kārtību, kā paredzēts 7. pantā.

*8.c pants***Sākotnējais novērtējums un drošības periodiska pārskatīšana**

Dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā būtu noteikts, ka:

- a) licences piešķiršanai, kas atļauj būvēt kodoliekārtu vai ekspluatēt kodoliekārtu, pamatā ir atbilstošs vietas un iekārtas novērtējums, kas ietver kodoldrošības apliecinājumu attiecībā uz valsts kodoldrošības prasībām, balstoties uz 8.a pantā noteikto mērķi;

▼ **M1**

- b) licences turētājs kompetentās regulatīvās iestādes reglamentējošā kontrolē sistemātiski un regulāri vismaz reizi desmit gados atkārtoti novērtē kodoliekārtas drošību, kā paredzēts 6. panta c) punktā. Minētā atkārtotā drošības novērtējuma mērķis ir nodrošināt atbilstību aktuālajam projektam, un tajā tiek norādīti turpmāki drošības uzlabojumi, ņemot vērā novecošanas jautājumus, ekspluatācijas pieredzi, jaunākos pētījumu rezultātus un starptautisko standartu attīstību, par atsauci izmantojot 8.a pantā noteikto mērķi.

*8.d pants***Gatavība ārkārtas situācijām kodoliekārtās un reaģēšana uz tām**

1. Neskarot Padomes Direktīvas 2013/59/Euratom noteikumus, dalībvalstis nodrošina, lai valsts sistēmā tiktu paredzēts izveidot organizatorisku struktūru gatavībai ārkārtas situācijām kodoliekārtās un reaģēšanai uz tām, paredzot skaidru pienākumu sadalījumu un koordināciju starp licences turētāju un kompetentajām iestādām un organizācijām, ņemot vērā visus ārkārtas situācijas posmus.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka starp pasākumiem gatavībai ārkārtas situācijām kodoliekārtās un reaģēšanai uz tām, kas paredzēti valsts sistēmā, un citiem pasākumiem gatavībai ārkārtas situācijām kodoliekārtās un reaģēšanai, kuri prasīti Direktīvā 2013/59/Euratom, pastāv konsekvence un pēctecība.

2.a NODAĻA

SALĪDZINOŠĀ NOVĒRTĒŠANA UN ZIŅOŠANA*8.e pants***Salīdzinošā novērtēšana**

1. Dalībvalstis vismaz reizi desmit gados sagatavo periodiskus pašnovērtējumus par savu valsts sistēmu un kompetentajām regulatīvajām iestādēm un aicina veikt starptautisku salīdzinošo novērtēšanu par attiecīgiem savas valsts sistēmas segmentiem un kompetentajām regulatīvajām iestādēm ar mērķi pastāvīgi uzlabot kodoldrošību. Šādu salīdzinošo novērtējumu rezultātus paziņo dalībvalstīm un Komisijai, tiklīdz tie ir pieejami.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņotā veidā:

- a) tiek veikts valsts novērtējums, pamatojoties uz konkrētu tēmu, kas saistīta ar attiecīgo kodoliekārtu kodoldrošību to teritorijā;
- b) visas pārējās dalībvalstis un Komisija kā novērotāja tiek aicinātas veikt a) apakšpunktā minētā valsts novērtējuma salīdzinošo novērtēšanu;
- c) tiek veikti atbilstoši turpmāki pasākumi pēc attiecīgiem salīdzinošajā novērtēšanā gūtiem konstatējumiem;

▼ M1

d) kad ir pieejami rezultāti, tiek publicēti attiecīgi ziņojumi par minēto procesu un tā galveno iznākumu.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai būtu ieviesti pasākumi, kas pirmo tematisko salīdzinošo novērtēšanu ļauj sākt 2017. gadā un pēc tam turpmākās tematiskās salīdzinošās novērtēšanas veikt vismaz reizi sešos gados.

4. Gadījumā, ja notiek avārija, kas izraisa situācijas, kad nepieciešami ārkārtas pasākumi ārpus kodoliekārtas vai sabiedrības aizsargāšanas pasākumi, attiecīgā dalībvalsts nodrošina, ka nekavējoties tiek aicināts veikt starptautisku salīdzinošo novērtēšanu.

▼ B*9. pants***Ziņošana****▼ M1**

1. Pirmoreiz līdz 2014. gada 22. jūlijam un pēc tam līdz 2020. gada 22. jūlijam dalībvalstis iesniedz Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu.

▼ B

2. Pamatojoties uz dalībvalstu ziņojumiem, Komisija iesniedz ziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par šīs direktīvas īstenošanas gaitu.

▼ M1

▼ B

3. NODAĻA

NOSLĒGUMA NOTEIKUMI*10. pants***Transponēšana**

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2011. gada 22. jūlijam izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarīt šādas atsauces.

▼ M1

1.a Šīs direktīvas 6., 8.a, 8.b, 8.c un 8.d panta transponēšanas un īstenošanas pienākumi neattiecas uz dalībvalstīm, kurās nav kodoliekārtu, ja vien minētās valstis nepieņem lēmumu attīstīt kādu ar kodoliekārtām saistītu darbību, kurai to jurisdikcijā jāsaņem licence.

▼ B

2. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva, un jebkurus turpmākus grozījumus minētajos tiesību aktos.

▼B

11. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

12. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.